

سخن سردبیر

آلودگی هوای شهرها و اجتماعی شدن مساله آن!

حال و روز مردمان شهرنشین جهان خوش نیست! آلودگی هوای شهرها جان مردمان را می‌گیرد و اعصاب و روانشان را بر هم می‌ریزد. با این حال، همه آن چیزی که مردم در برابر آن انجام می‌دهند گلایه و ذکر ناراحتی‌های ناشی از آن است. به راستی چرا چنین است؟ چرا این مشکل بزرگ به سمت یک راه‌حل بزرگ سوق پیدا نمی‌کند؟ شاید دلیلش این باشد که مساله هنوز به شکل اجتماعی در نیامده است! در شماره‌های پیشین گفته شد که راه‌حل آلودگی هوا چند بعدی، چند جانبه، چند مقیاسی و دراز مدت است. برای حل، مشکل آلودگی هوا باید به صورت مساله اجتماعی در آید.

دانیلین لوزیکی، در تعریف اجتماعی شدن یک مساله، ۴ شرط زیر را برشمرده است:

۱. دارای شرایط منفی باشد (برای مردم زحمت ایجاد کند، مسایلی مانند آلودگی‌ها، بیماری‌ها)؛
  ۲. پدیده‌ای جدی، شایع و گسترده باشد (در کنار منفی بودن، تعداد بسیاری از افراد را درگیر کند)؛
  ۳. امید خوش‌بینانه به ارایه راه‌حل برای آن وجود داشته باشد؛ و
  ۴. امکان تغییر منطقی آن وجود داشته باشد (هزینه- فایده تغییر و اجرای راه‌حل‌ها منطقی باشند).
- برای آلودگی هوا دو مورد آخر، یعنی امید خوش‌بینانه برای حل مساله و امکان تغییر منطقی بر مبنای هزینه- فایده یا وجود ندارد و یا حداقل از سوی مسولان و متخصصان تبیین و تبلیغ نشده است و از این رو شگفت‌آور نیست که ببینیم مردم در برابر آلودگی هوا موضعی منفعلانه در پیش گرفته‌اند و با وجود این که می‌بینند عزیزانشان از این موضوع در رنج هستند و در مواردی از دنیا می‌روند، حداکثر کاری که می‌کنند ذکر خاطره‌ای از رنجشان است!!

مشخص است که برای رفع آلودگی هوای شهرها، جز با همکاری همه جانبه و با حضور تمامی سطوح و لایه‌های اجتماعی و ارتباط و انتقال دانش و تجربه و دمیدن در کوره امید و تلاش همگانی برای رفع مشکل، نمی‌توان آن را از بین برد. به عبارتی دیگر، دو شرط آخر دانیلین لوزیکی برای اجتماعی شدن یک مساله یعنی امید خوش‌بینانه به ارایه راه‌حل و همیاری و همکاری همگانی برای مقرون به صرفه شدن مبارزه با این مشکل باید شکل گیرد و جز آن چاره‌ای نیست! و البته که دو مورد بار سنگین‌تری بر دوش متخصصان محیط‌زیست و رشته‌های وابسته می‌گذارد!

حدیثی از پیامبر مکرم اسلام در این خصوص که دوباره در سخن سردبیر نقل می‌شود زمینه‌ای بسیار قوی برای ایجاد دو شرط آخر اجتماعی شدن مساله، یعنی امید خوش‌بینانه برای ارایه راه‌حل و به صرفه بودن آن فراهم می‌کند!

مُحَدَّث نوری روایتی را از پیامبر اسلام (ص) در خصوص «درختکاری» ارایه نموده است. حضرت فرمود:

«إِن قَامَت السَّاعَةُ وَفِي يَدِ أَحَدِكُمْ فَسِيلَةٌ، فَإِنِ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يَقُومَ السَّاعَةَ، حَتَّى يَغْرِسَهَا فَلْيَغْرِسَهَا [۱]؛ اگر عمر جهان پایان یابد و قیامت فرا رسد و یکی از شما نهالی در دست داشته باشد، چنانچه به قدر کاشتن آن فرصت باشد، باید آن را بکارد».

آیا وضعیت ما اکنون قیامت‌گونه است؟ البته که خیر! حتی اگر هم باشد، این حدیث نشان می‌دهد باید با امید به وظایف خودمان عمل کنیم و برای آن هم مسولان و هم مردم همگی باید باهم عوامل به وجود آورنده این آلودگی‌ها را شناسایی کنند و همگی با هم برای کاهش و رفع این عوامل از همین امروز دست به کار شوند و این یعنی به صرفه شدن مبارزه با آن!

دکتر عبدالرسول سلمان ماهینی

[۱] مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۴۶۰، حدیث ۱۵۸۹۴.